II

(Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 13 november 2002

betreffende het kasvoorschot van de Franse staat aan het Bull-concern

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2002) 4366)

(Slechts de tekst in de Franse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(2003/599/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 88, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name op artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig bovengenoemde bepalingen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken [1],

Overwegende hetgeen volgt:

I. PROCEDURE

(1) Uit verschillende bronnen heeft de Commissie op 20 november 2001 vernomen dat Frankrijk voornemens was een terugvorderbaar voorschot van 100 miljoen EUR aan Bull te verstrekken. Zij heeft Frankrijk onmiddellijk een verzoek om informatie gezonden bij brief nr. D/54828 van 22 november 2001, en op 21 december 2001 een herinnering bij brief nr. D/55337. Bij brief van 19 december heeft de Franse minister van Economie de Commissie van deze voorgenomen steun in kennis gesteld. Bij fax van 7 januari 2002, geregistreerd op 8 januari 2002 onder nummer A/30093, heeft de Commissie van de Franse autoriteiten een voorlopig antwoord ontvangen, waarin werd vermeld dat een kasvoorschot van 100 miljoen EUR was verleend en dat de verlangde inlichtingen zo spoedig mogelijk aan de Commissie zouden worden medegedeeld. Omdat zij deze inlichtingen niet ontving, heeft de Commissie Frankrijk bij brief nr. D/50581 van 11 februari een aanmaning gezonden, waarin zij erop wees dat zij overeenkomstig artikel 10, lid 3, van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag [2] een bevel tot het verstrekken van informatie zou geven, indien zij de inlichtingen niet binnen tien werkdagen ontving.

(2) Frankrijk heeft geantwoord bij fax van 4 maart 2002, geregistreerd op 5 maart 2002 onder nummer A/31700, waarin het om een verlenging van de antwoordtermijn met 20 werkdagen verzocht. Bij brief nr. D/50983 van 7 maart 2002 heeft de Commissie Frankrijk ervan in kennis gesteld dat zij de steun als niet-aangemelde steun had geregistreerd (NN 23/2002). Bij hetzelfde schrijven heeft zij de termijn voor het verstrekken van de verlangde informatie verlengd tot 18 maart 2002.

(3) Bij fax van 14 maart 2002, geregistreerd op 15 maart 2002 onder nummer A/32004, heeft Frankrijk de onderhavige steunmaatregel aangemeld. Bij fax van 20 maart 2002, geregistreerd op 22 maart 2002 onder nummer A/32201, hebben de Franse autoriteiten de Commissie een nota over de gecontroleerde jaarrekeningen van het Bull-concern doen toekomen. Bij brief van 20 maart 2002, geregistreerd door de Commissie op 2 april 2002 onder nummer A/32431, hebben de Franse autoriteiten het jaarverslag 2000 van Bull doen toekomen.

[1] PB C 128 van 30.5.2002, blz. 8.

[2] PB L 83 van 27.3.1999, blz. 1.

(4) Op 9 april 2002 heeft de Commissie besloten de procedure van artikel 88, lid 2, van het Verdrag in te leiden, en Frankrijk te gelasten haar bepaalde inlichtingen betreffende de steunmaatregel te verstrekken. Dit besluit is aan Frankrijk medegedeeld bij brief van 12 april 2002, geregistreerd onder nummer SG/2002/229344/D. Derden hebben niet gereageerd op de bekendmaking van deze brief in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* ([3]).

(5) Bij brief van 3 mei 2002, op dezelfde datum geregistreerd onder nummer A/33270, heeft Frankrijk de Commissie in kennis gesteld van vertrouwelijke gegevens in de beschikking die uit de publicatie moeten worden geschrapt. Bij afzonderlijke brief, geregistreerd op dezelfde dag onder nummer A/33300, heeft Frankrijk tevens gevraagd dat de termijn van één maand om de bij de inleiding van de procedure verlangde inlichtingen te bezorgen, zou worden verlengd. De Commissie heeft aan dit verzoek gevolg gegeven bij brief van 13 mei 2002, geregistreerd onder nummer D/52321. Bij brief van 5 juni 2002, geregistreerd op 6 juni 2002 onder nummer A/34118, heeft Frankrijk naar aanleiding van de inleiding van de procedure zijn opmerkingen kenbaar gemaakt, samen met bepaalde inlichtingen die in het bevel tot het verstrekken van informatie werden gevraagd.

(6) Op 10 juni 2002 heeft een vergadering plaatsgevonden tussen de Commissie en de algemeen directeur van Bull. Op 4 juli 2002, bij brief geregistreerd onder nummer D/53522, heeft de Commissie Frankrijk een herinnering gezonden, met het verzoek haar het herstructureringsplan waarvan sprake in punt 23, onder d), van de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden ([4]) (hierna „richtsnoeren"), zo spoedig mogelijk voor te leggen. Frankrijk heeft de Commissie dit plan gezonden bij brief van 17 juli 2002, geregistreerd op 18 juli 2002 onder nummer A/35380.

(7) Bij brief van 26 augustus 2002, geregistreerd onder nummer D/54766, heeft de Commissie aanvullende vragen gesteld, die Frankrijk bij brief van 23 september 2002, geregistreerd op 24 september 2002 onder nummer A/36914, heeft beantwoord. De bijlagen van deze brief zijn gezonden bij brief van 2 oktober 2002, geregistreerd op dezelfde dag onder nummer A/37167.

II. BESCHRIJVING VAN DE BEGUNSTIGDE

1. Vorige beschikkingen van de Commissie ten aanzien van Bull

(8) De Commissie heeft al diverse beschikkingen ten aanzien van Bull gegeven. In 1992 had de Commissie besloten dat de openbare kapitaalinbreng ten belope van 4 miljard (FRF) (609 miljoen EUR) steunbestanddelen bevatte, doch dat deze steunmaatregelen verenigbaar waren met de gemeenschappelijke markt ([5]). In dezelfde beschikking had de Commissie subsidies voor onderzoek en ontwikkeling ten belope van 2,68 miljard FRF (408 miljoen EUR) eveneens verenigbaar met de gemeenschappelijke markt verklaard.

(9) In 1993 en 1994 had Frankrijk nieuwe steunmaatregelen genomen ten voordele van het Bull-concern. In dit verband had de Commissie besloten dat de steun die vervat was in het in februari 1993 door Frankrijk aan Bull verleende voorschot van 2,5 miljard FRF (381 miljoen EUR), en de openbare kapitaalinbreng van 8,6 miljard FRF (1 311 miljoen EUR) in 1993 en 1994 met de gemeenschappelijke markt verenigbaar waren ([6]), mits de voorwaarden van het herstructureringsplan werden nageleefd, de onderneming geprivatiseerd werd en er geen verdere steun aan de Bull-groep werd uitgekeerd, tenzij die in overeenstemming was met het Gemeenschapsrecht.

2. Ontwikkeling van de begunstigde sinds 1994

(10) De aandeelhoudersstructuur van het Franse computerconcern Bull bestaat uit de Franse staat voor 16,3 %, en France Télécom, Motorola en NEC, elk voor 16,9 %. De andere aandeelhouders zijn institutionele aandeelhouders voor 14 %, particulieren en werknemers, elk voor 7 %, en Dai Nippon Printing (DNP) ([7]) ten belope van 5 %. Bull is een naamloze vennootschap naar Frans recht.

(11) Bull is een in Europa gevestigd internationaal computerconcern, dat in meer dan 100 landen activiteiten ontplooit. Het Bull-concern is in hoofdzaak op twee werkterreinen actief:

— *Tot het hogere marktsegment behorende servers*

(12) Bull ontwerpt en verkoopt een gamma van grote servers voor beroepsgebruik, die rond het GCOS-besturingssysteem worden ontwikkeld. Naast dit gamma verkoopt Bull servers met IBM- of NEC-technologie. Voorts biedt Bull zijn klanten server-onderhoudsdiensten aan. De Franse autoriteiten schatten het Europese marktaandeel van Bull op dit eerste werkterrein op ongeveer 3 %. De belangrijkste concurrenten van Bull zijn IBM (marktaandeel van 46,6 %), Fujitsu (11,75 %) en Sun (11,07 %).

([3]) PB C 128 van 30.5.2002, blz. 8.
([4]) PB C 288 van 9.10.1999, blz. 2.
([5]) PB C 244 van 23.9.1992, blz. 2.
([6]) Beschikking 94/1073/EG van de Commissie (PB L 386 van 31.12.1994, blz. 1).
([7]) DNP is een Japanse groep.

— *Gespecialiseerde computerdiensten*

(13) De computerdiensten die Bull aanbiedt (ontwikkeling en integratie van verschillende applicaties, engineering van software-architecturen, enz.) zijn samengebracht in de afdeling Integris. De belangrijkste concurrenten van Bull op dit werkterrein zijn Xerox, Compaq, IBM, Hewlett Packard, Oracle en SAP. De Franse autoriteiten schatten het marktaandeel van Bull op Europees niveau op 2 %.

(14) In 2001 was het omzetcijfer van Bull als volgt over zijn verschillende activiteiten verdeeld:

— 44 % voor de integratie van systemen en het informatiebeheer,

— 17 % voor de eigen servers,

— 20 % voor de standaardservers,

— 19 % voor de diverse infrastructuurdiensten en -producten.

(15) 40 % van de klanten van Bull behoort tot de openbare sector, 20 % tot de telecommunicatiesector, 8 % tot de energie- en transportsector, 20 % tot het bank- en verzekeringswezen en de rest tot diverse sectoren.

(16) Sinds 1994 heeft Bull de maatregelen ten uitvoer gelegd die in Beschikking 94/1073/EG werden opgelegd. Door deze herstructurering wordt Bull in 1995 opnieuw winstgevend en stelt het in 1996 21 400 personen tewerk met een omzetcijfer van 24 miljard FRF. Voorts is Frankrijk in overeenstemming met de aanbevelingen van de onafhankelijke deskundige die de Commissie had aangesteld, in 1995-1996 tot de privatisering van Bull overgegaan door het kapitaal voor DNP, France Télécom, Motorola en NEC open te stellen. In 1997 is de vennootschap aan de beurs genoteerd.

(17) In 1999 boekt Bull evenwel opnieuw verlies, in hoofdzaak ingevolge de waardevermindering van bepaalde financiële activa. In 2000 blijft het exploitatieresultaat negatief. Bull moet dus activa verkopen (zie tabel 1) en op basis van een sociaal plan personeel ontslaan. Eind 2001 stelt Bull in heel Europa nog slechts ongeveer 9 500 personen tewerk ([8]).

([8]) Van deze werknemers werken er 1 026 in Italië, 498 in het Verenigd Koninkrijk, 316 in Duitsland, 234 in Nederland, 441 in Spanje en Portugal, en de rest (ongeveer 6 800) in Frankrijk.

TABEL 1

Bull: verkopen van activa sinds twee jaar ([9])

(in miljoen EUR)

Datum	Activiteiten	Bedrag
December 1999	Deelneming van 29,7 % in Ingenico	104,4
Februari 2000	Bankautomaten	70
Juli 2000	Elektronische onderaanneming	Tussen 50 et 100
Februari 2001	Chipkaarten (CP8)	341
Februari 2001	Ierse dienstenfilialen (CARA)	31
Eind 2001	Europese diensten	Verschillende financiële instrumenten waaronder deelneming in Steria (13,4 %)
2002	Site van Louveciennes	50
2002	Lottomatica	11
2002	SOFOM	5
2002	Verkoop op de markt van de eerste tranche Steria-aandelen ([10])	29

(18) Op 19 december 2001 heeft Bull de Italiaanse activiteiten ([11]) van Integris Europa van Steria teruggekocht in ruil voor een vermindering van de schuldovername door Steria van 11 miljoen EUR (in plaats van de voorziene 21 miljoen EUR) ([12]).

([9]) Volgens Les Echos, 20 november 2001.

([10]) Deze eerste tranche aandelen vormde de vergoeding voor de verkoop aan Steria van het dienstenpakket van Bull in Europa (met uitzondering van het informatiebeheer in het Verenigd Koninkrijk) en van haar Scandinavische en Zwitserse filialen.

([11]) Het Italiaanse dienstenpakket van Bull is verlieslatend.

([12]) Zie „Bull va racheter tout de suite sa division italienne à Steria", La Tribune, 28 december 2001.

(19) Blijkens de informatie waarover de Commissie beschikt, is in november 2000 ([13]) een saneringsen ontwikkelingsplan 2001-2003 („strategisch plan" genoemd) goedgekeurd, waarmee begin 2001 een aanvang is gemaakt. Dit plan voorzag in een strategische heroriëntatie op het dienstenpakket en de servers en de oprichting van dochterondernemingen voor elk van deze twee activiteiten. Het voorzag tevens in desinvestering, verkoop van niet-strategische activa, vermindering van de kosten en aanpassing van de werknemers.

(20) Volgens de Franse autoriteiten heeft Bull in 2001 met verschillende tegenslagen te kampen gekregen: ten eerste is het strategisch plan mislukt. Dit voorzag onder andere in de verkoop van het Franse dienstenpakket, dat sterk verlieslatend was. Er waren onderhandelingen aan de gang met een consortium van Franse investeerders en de beursgang van Integris werd overwogen. Door de beurscrisis van de technologieaandelen is dit plan echter mislukt. Voorts heeft de bruuske terugval op de beurs van de technologieaandelen vanaf maart 2000 gevolgen gehad voor de financiering van de activiteiten in verband met internettechnologie waarin Bull sterk geïnvesteerd had door zijn commercieel aanbod op de concepten „e-services" en „net-infrastructuur" toe te spitsen.

(21) In december 2001 is met een nieuwe fase van de herstructurering een aanvang gemaakt door de benoeming van een nieuwe directeur die de financiële situatie moest analyseren en de vooruitzichten van Bull evalueren. Op basis van deze analyse heeft de raad van bestuur van Bull op 14 maart 2002 het principe van een herstelstrategie in drie fasen goedgekeurd. Deze herstelstrategie is in juli 2002 aan de Commissie voorgelegd (zie afdeling V).

(22) Bull is voornemens nog andere activa te verkopen: verkoop op de markt van de tweede tranche Steria-aandelen die het heeft ontvangen in ruil voor de verkoop van het dienstenpakket in het Verenigd Koninkrijk, invordering van de saldi van de verkoop van Louveciennes, en de transactie met Steria. De verkoop van andere onroerende activita wordt eveneens overwogen. Bull voorziet tevens in de uitbesteding van het beheer van de onderdelen, en een beëindiging van het pensioenplan van Bull HN Information Systels Inc.

(23) In het financieel verslag over 2001 was sprake van verliezen voor het jaar 2001 van 253 miljoen EUR (tegen 243 miljoen EUR in 2000), terwijl het kapitaal waarop was ingeschreven 340 miljoen EUR bedroeg, en de eigen middelen − 158 miljoen EUR (tegen 86 miljoen EUR in 2000). De geconsolideerde nettoverliezen bedroegen − 544 miljoen EUR (tegen − 292 miljoen EUR in 2000).

([13]) Eind 2000 sprak Bull reeds van verkoop van activa om „van de schuldenlast af te geraken".

(24) Wat de laatste cijfers van de onderneming betreft, blijkt uit de rekeningen over het eerste halfjaar van 2002 om te beginnen dat 2 160 arbeidsplaatsen zijn afgeschaft, waarvan 1 240 in Frankrijk. Volgens de Franse autoriteiten wordt het plan om het aantal werknemers te verminderen volledig gefinancierd door verkopen van activa ([14]). Het plan van 14 maart 2000 voorzag overigens in een vermindering van de algemene en administratieve kosten. Volgens de resultaten die op 25 juli 2002 zijn voorgelegd, is het geheel van distributie- en administratiekosten verminderd tot 18 % van het omzetcijfer over de eerste helft van 2002, tegen 25 % in 2001. Het verslag toont tevens een omzetcijfer van 780 miljoen EUR ([15]) aan, een bruto marge van 170 miljoen EUR en een netto-resultaat van − 542,2 miljoen EUR ([16]). De verliezen vóór belasting en interesten bedragen 151 miljoen EUR. Desalniettemin heeft de commerciële activiteit tijdens het eerste halfjaar van 2002 stand gehouden en de groep heeft voor 713 miljoen EUR bestellingen genoteerd ([17]).

III. BESCHRIJVING VAN DE STEUNMAATREGELEN

(25) De Franse regering heeft Bull 450 miljoen EUR steun verleend. Dit cijfer omvat een eerste tranche van 100 miljoen EUR die eind 2001 is verleend en die niet werd aangemeld, en een tweede tranche van 350 miljoen EUR die in de loop van het eerste halfjaar van 2002 is verleend. Voor de steunverlening werden verschillende voorwaarden gesteld die in de aanmelding zijn vermeld:

— de steun is een krediet in de vorm van een terugbetaalbaar aandeelhoudersvoorschot;

— over het krediet is jaarlijks een rente van 5,23 % verschuldigd, gelijk aan het referentietarief van de Commissie dat van toepassing was op de datum van de eerste uitkering van het kasvoorschot;

— het krediet moet uiterlijk twaalf maanden na de laatste uitkering zijn terugbetaald;

— de steun zal over een periode van ten hoogste zes maanden worden uitbetaald;

— Frankrijk verbond er zich toe vóór 30 juni 2002 een herstructureringsplan bij de Commissie in te dienen;

([14]) De totale kosten van het plan om het aantal werknemers te verminderen bedraagt 210 miljoen EUR, wat overeenstemt met de totale opbrengst van de verkopen die gerealiseerd zijn of waartoe besloten is in september 2002.

([15]) Terwijl de doelstelling voor maart 2002 700 miljoen EUR was, een jaar eerder bedroeg het omzetcijfer 1,257 miljard EUR.

([16]) Dit verlies is onder andere te wijten aan provisies voor herstructurering ten belope van 225 miljoen EUR.

([17]) C. Jay, „Bull a assaini son bilan mais doit encore faire ses preuves", La Tribune, 29 juli 2002.

— het maximumbedrag van de lening is 450 miljoen EUR. De Franse autoriteiten rechtvaardigen het kasvoorschot van 450 miljoen EUR op basis van het liquiditeitsplan dat in tabel 2 ([18]) is opgenomen, en op basis van een marge van 7 miljoen EUR, die wordt toegekend op basis van het feit dat de liquiditeitsbehoeften van de onderneming tot in juni 2002 ([19]) meer dan 443 miljoen EUR zouden kunnen bedragen. De liquiditeitsvooruitzichten voor de periode van 31 december 2001 tot 30 juni 2002 worden door de Franse autoriteiten als volgt voorgesteld.

TABEL 2

Liquiditeitsplan

(in miljoen EUR)

Beschikbare kasmiddelen	Situatie in het begin van de periode	Creëren van exploitatieliquiditeiten (verbruik van liquiditeiten)	Stijging (daling) van de beschikbare middelen	Situatie op het einde van de periode
Januari 2002	103 ([20])	– 84	– 12	7
Februari 2002	7 ([21])	– 43	– 30	– 66
Maart 2002	– 66	– 79	– 116	– 261
April 2002	– 261	– 28	– 42	– 331
Mei 2002	– 331	– 10	– 2	– 343
Juni 2002	– 343	8	– 4	– 339

IV. GRONDEN VOOR HET INLEIDEN VAN DE PROCEDURE VAN ARTIKEL 88, LID 2, VAN HET VERDRAG

(26) De gronden op basis waarvan de Commissie de procedure van artikel 88, lid 2, van het Verdrag heeft ingeleid, vallen in vijf punten uiteen, en zijn gebaseerd op de toetsing van de steunmaatregelen aan de richtsnoeren.

(27) Ten eerste twijfelde de Commissie aan het uitzonderlijke karakter van de steun in kwestie, die overeenkomstig alinea 25 van de richtsnoeren als enig doel mag hebben de activiteiten gedurende een korte periode voort te zetten, waarin de toekomst van de onderneming kan worden geëvalueerd. In het onderhavige geval maakt de onderneming kennelijk een herstructureringsproces van lange duur door.

(28) Ten tweede wist de Commissie niet met zekerheid op welke datum de eerste tranche van 100 miljoen EUR precies was toegekend. Het is van belang om deze datum exact vast te stellen, omdat de richtsnoeren bepalen dat de lidstaat, binnen zes maanden na de goedkeuring van de Commissie, ofwel een herstructureringsplan, ofwel een liquidatieplan moet voorleggen, dan wel moet kunnen aantonen dat de lening volledig is afgelost.

(29) Ten derde leek geen volledige duidelijkheid te bestaan over de duur van de steun. Krachtens de richtsnoeren mag steun op een periode van maximaal zes maanden betrekking hebben. Afgaande op de aanmelding leek het niet uitgesloten dat de toegekende steun een langere periode dan zes maanden bestreek.

(30) Ten vierde had de Commissie bedenkingen over de bewering van Frankrijk dat de steun geen spillovereffect had, omdat Bull in andere lidstaten activiteiten ontplooit ([22]).

(31) Ten vijfde had de Commissie twijfels ten aanzien van de oorzaak van de behoefte aan kasmiddelen. Aangezien de onderneming al sedert enkele jaren in herstructurering is, zoals uiteengezet in afdeling II, zou de steun veeleer bedoeld kunnen zijn om de lopende herstructurering te financieren. Aangezien Bull reeds in 1993-1994 herstructureringssteun had genoten, zou nieuwe herstructureringssteun afbreuk doen aan het beginsel van de „eenmalige steun" („one time, last time"), waarvan sprake in punt 3.2.3 van de richtsnoeren.

V. OPMERKINGEN VAN FRANKRIJK

(32) Naar aanleiding van de inleiding van de procedure hebben de Franse autoriteiten volgende opmerkingen ingediend.

([18]) Het kasvoorschot valt in twee delen uiteen: een eerste tranche van 100 miljoen EUR die eind 2001 wordt toegekend, en een nieuw voorschot van 350 miljoen EUR op 14 maart 2002.

([19]) De Franse autoriteiten baseren zich op het feit dat het vermogen tot zelffinanciering bijvoorbeeld nog meer zou kunnen achteruitgaan dan voorzien.

([20]) Dit cijfer omvat de 100 miljoen EUR die de staat al eind 2001 heeft uitgekeerd.

([21]) Situatie op 31 december 2001, na uitkering van het kasvoorschot door de staat.

([22]) Zie afdeling II, punt 2.

(33) Aangaande de kwalificering van de steun als uitzonderlijk en het langdurige herstructureringsproces dat de onderneming doormaakt, wijzen de Franse autoriteiten erop dat Bull zich in navolging van de andere marktdeelnemers ([23]) voortdurend moet aanpassen aan de ontwikkelingen op de informaticamarkt. Door dit aanpassingsproces is Bull zich moeten gaan toespitsen op het dienstenpakket, dat als minder kapitaalintensief wordt beschouwd. Deze inspanningen om zich aan te passen ([24]), die onder andere in het strategisch plan van eind 2000-2001 vervat zijn, heeft de onderneming zelf gefinancierd. De ontwikkeling van het dienstenpakket heeft echter niet in goede omstandigheden kunnen plaatsvinden door het ontbreken van financiële middelen voor bepaalde producten, wat de situatie van de onderneming heeft verslechterd. De Franse autoriteiten voeren aan dat externe factoren, zoals de zeer moeilijke conjunctuur op de informaticamarkt en de sterke daling van de beurswaarde van computerondernemingen, in 2001 het strategisch plan van Bull hebben doen mislukken. De Franse autoriteiten wijzen er onder andere op dat de prijs van de verkoop van de Europese dienstactiviteiten van Bull tussen mei en november verschillende malen naar beneden is herzien. Door het mislukken van het strategisch plan is de onderneming in moeilijkheden geraakt, zodat Bull nog slechts moeilijk kortlopende kredieten kon krijgen. Daarom heeft Bull de Franse staat eind december 2001 om reddingssteun gevraagd.

(34) Aangaande de precieze datum waarop de eerste tranche van 100 miljoen EUR is toegekend, stellen de Franse autoriteiten dat deze op 31 december 2001 is toegekend. Het kasvoorschot is toegekend op basis van artikel 24 van de rectificatieve begrotingswet van 2001 ([25]). Overeenkomstig het besluit van 5 december 1870 inzake de afkondiging van wetten en besluiten, treedt deze wet van 28 december pas in werking één volle dag na de bekendmaking ervan in de *Journal officiel*, dat wil zeggen op 31 december 2001. De tranche van 100 miljoen EUR is daadwerkelijk aan Bull overgemaakt op 2 januari 2002.

(35) Aangaande de totale duur van de steun stellen de Franse autoriteiten dat na de eerste tranche van 100 miljoen EUR, die op 31 december 2001 is toegekend, op 2 mei 2002 een tweede tranche van 150 miljoen EUR is toegekend, en op 17 juni 2002 een derde tranche van 200 miljoen EUR. Volgens Frankrijk is de steun wel degelijk in de loop van een periode van maximaal zes maanden uitgekeerd, te rekenen vanaf de toekenning van de steun overeenkomstig punt 3.1 van de richtsnoeren.

(36) Aangaande de afwezigheid van een spillover-effect van de aan Bull toegekende reddingssteun voert Frankrijk aan dat de marktaandelen van Bull op het gebied van diensten en op het gebied van servers zeer klein zijn ([26]) en dat Bull zich ver achter zijn belangrijkste concurrenten bevindt. Frankrijk concludeert hieruit dat de gevolgen van de steun voor het intracommunautaire handelsverkeer en de daaruit voortvloeiende verstoring van de concurrentie minimaal zijn. Frankrijk voert tevens aan dat de concurrentie in Europa door het verdwijnen van Bull zou verzwakken, aangezien Bull zijn klanten keuzemogelijkheden aanbiedt die anders niet meer zouden bestaan. Bovendien is Bull volgens Frankrijk gespecialiseerd in heterogene en open omgevingen, wat de vrije concurrentie vergemakkelijkt.

(37) Aangaande de oorzaak van de behoefte aan kasmiddelen en de twijfel van de Commissie bij de inleiding van de procedure over het feit dat de steun bedoeld zou kunnen zijn om de opeenvolgende herstructureringsplannen te financieren, geeft Frankrijk een gedetailleerd overzicht van het gebruik van het kasvoorschot van 450 miljoen EUR:

— 134 miljoen EUR is aangewend om de exploitatieverliezen sedert 1 januari 2002 te financieren. De Franse autoriteiten beklemtonen dat deze behoeften tijdens het tweede kwartaal door de vermindering van de beheerskosten zouden moeten verdwijnen;

— 106 miljoen EUR is aangewend om kortlopende kredieten terug te betalen. Volgens de Franse autoriteiten heeft Bull de afsluiting van de meeste van zijn kredietlijnen het hoofd moeten bieden zonder over nieuwe bankkredieten te kunnen beschikken;

— 91 miljoen EUR is aangewend om een obligatielening terug te betalen;

— 37 miljoen EUR is aangewend om obligaties in yen terug te betalen in het kader van een particuliere belegging. In het contract was bepaald dat deze obligaties moesten worden terugbetaald indien Bull op 31 december 2001 over te weinig eigen middelen beschikte;

— 85 miljoen EUR zal dienen om een bankkrediet terug te betalen, dat door schuldvorderingen wordt gegarandeerd en door de uitlener op korte termijn is opgezegd. Deze laatste heeft tot nu toe het gebruik van maand tot maand verlengd. Volgens de Franse autoriteiten moet de onderneming over voldoende middelen beschikken om deze lening op elk moment te kunnen terugbetalen.

([23]) Dit was bijvoorbeeld het geval voor de andere Europese producenten van computerservers, zoals ICL, Siemens, Nixdorf, Olivetti en Philips, die hun activiteiten op dit terrein hebben moeten stopzetten of verkopen.

([24]) Het gaat om een ontwikkeling van de activiteitenportefeuille, en een vermindering of heroriëntering van het personeel.

([25]) Wet nr. 2001-1276 van 28 december 2001 (*Journal officiel de la République française* nr. 302 van 29.12.2001).

([26]) Volgens Frankrijk bedroeg het marktaandeel van Bull op het gebied van tot het hogere marktsegment behorende servers op Europees niveau minder dan 3 %, en zijn marktaandeel op het gebied van computerdiensten minder dan 2 %.

(38) De Franse autoriteiten concluderen dat Bull dankzij het kasvoorschot zijn exploitatie heeft kunnen voortzetten tijdens de eerste helft van 2002, ofschoon de onderneming een negatieve cash flow van − 134 miljoen EUR had en op heel korte termijn 319 miljoen EUR aan bankkredieten en obligatieschulden heeft moeten terugbetalen.

(39) Aangaande de financiering van de herstructureringskosten voert Frankrijk aan dat de kosten van het herstructureringsplan in het eerste halfjaar van 2002 55 miljoen EUR bedroegen en met de opbrengst van de verkopen van activa zijn gefinancierd: verkoop van de site van Louveciennes (50 miljoen EUR), verkoop van Lottomatica (11 miljoen EUR), van SOFOM (5 miljoen EUR), en verkoop op de markt van de eerste tranche aandelen van Steria die de vergoeding vormden voor de verkoop aan Steria van het dienstenpakket van Bull in Europa, en van haar Scandinavische en Zwitserse filialen (29 miljoen EUR). Door deze activa te verkopen heeft Bull een saldo van 95 miljoen EUR kunnen vrijmaken, zodat er op de kosten van het plan om het aantal werknemers te verminderen tijdens het eerste halfjaar van 2002 een overschot van 40 miljoen EUR is ontstaan. Met dit overschot, én met de opbrengst van de verkopen van activa waartoe de raad van bestuur heeft besloten, maar die nog niet gerealiseerd zijn ([27]), die [...]* (*) bedraagt, kan de rest van het herstructureringsplan worden gefinancierd.

(40) Voorts hebben de Franse autoriteiten een herstructureringsplan voorgelegd, dat als volgt kan worden samengevat.

Reddingsfase — 1.1.2002-30.6.2002

— Het doel van deze fase bestaat erin tot een evenwichtige exploitatie te komen.

— Vermindering van het aantal personeelsleden met ongeveer 1 500, waarvan 1 200 in Frankrijk.

— Vermindering van de algemene kosten (van 25 % in 2001 tot 18 % in 2002) ([28]).

— Consolidatie van de positieve resultaten van Bull op het gebied van eigen servers en het onderhoud daarvan, verbetering van de negatieve resultaten op andere gebieden.

— Financiering van het personeelsverminderingsplan met de opbrengst van de verkoop van activa door Bull: verkopen van gronden en gebouwen, verkoop van Steria-aandelen, verkoop aan IBM van de activiteit van het beheer van onderhoudsonderdelen en de voorraden daarvan.

Strategie voor duurzaam herstel — 2002-2005

— Deze fase heeft tot doel de krachten van de groep te bundelen om de klanten de volgende diensten aan te bieden: ontwikkeling van toepassingen en informatiebeheer, advies inzake de architectuur van computersystemen en steun bij de tenuitvoerlegging om de overeenkomstige fysieke infrastructuren te optimaliseren.

— Op het gebied van de servers: vermindering van het aanbod van servers, concentratie op de servers die de nieuwe Itanium 2-processor van Intel gebruiken. Het gaat vooral om tot het hogere marktsegment behorende servers. Bull wenst de ontwikkeling en de verkoop van [...]* stop te zetten.

— Op het gebied van infrastructuurdiensten streeft Bull ernaar de toegevoegde waarde van de aangeboden diensten te verhogen. Hiervoor zal een klein aantal diensten worden gepromoot, waarbij de specifieke producten van Bull op het gebied van veiligheid en beheer van systemen, de open source oplossingen of de instrumenten van een klein aantal eerstelijnspartners worden gebruikt. Er wordt gezorgd voor synergie tussen de verschillende diensten teneinde hun productiviteit te verhogen.

— Op het gebied van applicatiediensten en veiligheidsproducten wil Bull de activiteiten van integratie van systemen opnieuw winstgevend maken, door een professioneel beheer en een geleidelijke vergroting van de kennis vanuit de ervaring die in de telecommunicatiesector, in de openbare sector en in de energiesector verworven is. Bull is tevens voornemens zich in de defensiesector te ontwikkelen, gelet op de samenwerkingen die door de ontwikkeling van nieuwe wetenschappelijke sectoren mogelijk zijn. Momenteel biedt Bull reeds concurrerende diensten aan, namelijk berichtendiensten, het beheer van oproepen 24 uur per dag, GSM-portalen en facturatie van telefonische oproepen. Bull is tevens van plan zijn instrumenten en kennis op het gebied van veiligheid van informatiesystemen beter te exploiteren. Deze deskundigheid zal worden aangeboden [...]*.

— In cijfers wil Bull in 2005 zijn activiteiten toegespitst zien op diensten [...]* en een gamma producten [...]*. Dit gamma zou bestaan uit eigen servers, grote open servers en veiligheidsproducten.

(*) Zakengeheim, aangeduid met [...]*.

([27]) [...]*.

([28]) De begroting van Bull is opgesteld met algemene kosten die tot ongeveer 17,5 % worden teruggebracht, afgezien van de kosten van het personeelsinkrimpingsplan.

Herkapitalisatie van de groep — 9.2002-30.6.2003

— Op basis van de hiervoor beschreven activiteiten, moet Bull in de tweede helft van 2002 een evenwichtig resultaat behalen en vanaf 2003 opnieuw winstgevend worden. Zelfs indien Bull opnieuw winstgevend wordt, zal het niet in staat zijn om op 17 juni 2003 het kasvoorschot van 450 miljoen EUR met eigen middelen terug te betalen.

— Daarom zal Bull een herkapitalisatie nodig hebben. Het is voornemens deze herkapitalisatie door te voeren hetzij via één of meerdere grote particuliere aandeelhouders die aan een kapitaalsverhoging wensen deel te nemen, hetzij met deelneming van andere particuliere investeerders die belangstelling tonen voor een deelneming in Bull.

— Met het aantrekken van kapitaal zal een aanvang worden gemaakt in [...]*, wanneer Bull zal hebben aangetoond dat het opnieuw tot een evenwichtige exploitatie kan komen.

VI. BEOORDELING VAN DE STEUNMAATREGEL

1. Bestaan van steun

(41) Artikel 87, lid 1, van het Verdrag verklaart „steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voorzover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt".

(42) In casu heeft de Franse staat het aandeelhoudersvoorschot toegekend op basis van artikel 24 van de gewijzigde begrotingswet van 2001. De maatregel bestaat in een terugvorderbaar kasvoorschot, dat verleend wordt door de Franse staat, die aandeelhouder is van Bull. Het voorschot wordt verleend aan een specifieke onderneming, Bull. Dit door de Franse staat verleende voorschot is niet in overeenstemming met het beginsel van de particuliere investeerder in een markteconomie, aangezien de andere aandeelhouders van Bull blijkbaar niet voornemens zijn om Bull een voorschot te verlenen, en aangezien Bull ingevolge zijn financiële situatie op de markt geen soortgelijk voorschot had kunnen krijgen. Door de positie van de onderneming te versterken die dankzij het kasvoorschot de normale exploitatielasten het hoofd kan bieden, vervalst de steun de concurrentie, of dreigt hij die te vervalsen, aangezien Bull een internationale onderneming is, en zijn producten aan het internationale handelsverkeer deelnemen. Bovendien heeft Bull buitenlandse concurrenten, zoals IBM, Fujitsu en Sun.

(43) Uit hetgeen voorafgaat kan men tot de conclusie komen dat het aandeelhoudersvoorschot van de Franse staat aan Bull steun in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag vormt.

2. Verplichting tot aanmelding

(44) Krachtens artikel 88, lid 3, van het Verdrag moet de lidstaat de Commissie op de hoogte brengen van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen. De betrokken lidstaat mag de voorgenomen maatregelen niet tot uitvoering brengen voordat die procedure tot een eindbeslissing heeft geleid.

(45) In casu moet worden vastgesteld dat de steun is toegekend en uitgekeerd voordat Frankrijk de Commissie er formeel van op de hoogte heeft gebracht, en dat de Commissie zich niet heeft kunnen uitspreken over de verenigbaarheid van de steun met de gemeenschappelijke markt. De steun is op 31 december 2001 toegekend en op 2 januari 2002 overgemaakt, terwijl de Commissie pas op 14 maart 2002 formeel op de hoogte is gebracht.

(46) De Commissie stelt vast dat Frankrijk zodoende de betrokken steunmaatregelen op onwettige wijze tot uitvoering heeft gebracht en haar verplichtingen krachtens artikel 88, lid 3, van het Verdrag niet is nagekomen.

3. Verenigbaarheid van de steun met de gemeenschappelijke markt

(47) De afwijkingen waarin artikel 87, lid 2, van het Verdrag voorziet, zijn niet van toepassing op de steun in kwestie, aangezien het niet gaat om steunmaatregelen van sociale aard aan individuele verbruikers, noch om steunmaatregelen tot herstel van de schade veroorzaakt door natuurrampen of steunmaatregelen ter compensatie van economische nadelen berokkend door de deling van Duitsland.

(48) De afwijkingen waarin artikel 87, lid 3, onder a), b) en d), van het Verdrag voorziet, zijn evenmin van toepassing, aangezien de steun er niet toe strekt de economische nadelen van bepaalde streken te compenseren, of belangrijke projecten van Europees belang te verwezenlijken, of de cultuur en de instandhouding van het culturele erfgoed te bevorderen.

(49) De vraag rijst dus of de steun in kwestie al dan niet onder de afwijking van artikel 87, lid 3, onder c), van het Verdrag valt, omdat zij ertoe strekt bepaalde bedrijvigheid te ontwikkelen zonder de voorwaarden van het handelsverkeer zodanig te veranderen dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.

(50) In verband met deze Verdragsbepaling heeft de Commissie richtsnoeren goedgekeurd, die haar gids vormen bij de beoordeling van reddings- en herstructureringssteun. En reddingssteun is nu net de afwijking die door de Franse autoriteiten wordt aangevoerd.

4. **Toetsing van de steun aan de richtsnoeren**

(51) Blijkens de cijfers die de Franse autoriteiten voorleggen en die in afdeling II, punt 2 zijn besproken, moet Bull worden beschouwd als een onderneming in moeilijkheden in de zin van de richtsnoeren.

(52) Gelet op zijn rechtsvorm van naamloze vennootschap kan Bull overeenkomstig punt 5, onder a), van de richtsnoeren als onderneming in moeilijkheden worden beschouwd „wanneer meer dan de helft van het maatschappelijk kapitaal verdwenen is en meer dan een kwart van dit kapitaal verloren is gegaan gedurende de afgelopen twaalf maanden". In casu bedroegen de verliezen over het boekjaar 2001 253 miljoen EUR (tegen 243 miljoen EUR in 2000), terwijl het maatschappelijk kapitaal op die datum 340 miljoen EUR bedroeg. De eigen middelen van Bull bedroegen − 158 miljoen EUR (tegen 86 miljoen EUR in 2000), dus minder dan de helft van het maatschappelijk kapitaal. Voorts is meer dan een kwart van het kapitaal verloren gegaan tijdens de laatste twaalf maanden.

(53) Het onderzoek van deze cijfers leidt tot de conclusie dat Bull inderdaad als een onderneming in moeilijkheden in de zin van de richtsnoeren moet worden beschouwd, wat tevens wordt bevestigd door de stijgende verliezen en de noodzakelijk geworden verkoop van een groot aantal activa.

(54) De toetsing van de steun aan punt 3.1 van de richtsnoeren leidt tot de volgende beoordeling:

(55) Overeenkomstig punt 23, onder a), van de richtsnoeren bestaat de steun in kassteun waarvan de rente vergelijkbaar is met het referentiepercentage dat door de Commissie is vastgesteld. In casu is de rente 5,23 %, wat overeenstemt met het referentiepercentage van de datum waarop de eerste tranche van de steun is toegekend, namelijk 31 december 2001.

(56) Volgens punt 23, onder b), van de richtsnoeren moet de steun gekoppeld zijn aan leningen die over een periode van ten hoogste twaalf maanden na de laatste storting aan de onderneming moeten worden terugbetaald. In casu is de laatste tranche van de steun toegekend op 17 juni 2002, zodat deze voor 17 juni 2003 moet worden terugbetaald. De Commissie merkt op dat Frankrijk aanvoert dat Bull dit bedrag niet met eigen middelen zal kunnen terugbetalen en voornemens is om een herkapitalisatie uit te voeren. De Commissie zal deze voorwaarde later onderzoeken, en zij dringt erop aan dat de steun zo spoedig mogelijk en uiterlijk op 17 juni 2003 wordt terugbetaald.

(57) Volgens punt 23, onder c), van de richtsnoeren moet de steun worden gerechtvaardigd door dringende sociale omstandigheden en geen ernstig spillover-effect naar andere lidstaten hebben. In verband met deze voorwaarde is twijfel gerezen bij de inleiding van de procedure, vanwege het feit dat Bull activiteiten ontplooide in andere lidstaten. Frankrijk heeft echter voldoende elementen voorgelegd op basis waarvan de Commissie kan besluiten dat de steun geen negatief spillover-effect heeft, zodat de twijfel van de Commissie hieromtrent weggenomen is. De marktaandelen van Bull zijn immers maar klein. Bovendien heeft Bull het merendeel van zijn activiteiten buiten Frankrijk verkocht, wat de negatieve gevolgen van de steun in de andere lidstaten beperkt.

(58) Ingevolge punt 23, onder d), van de richtsnoeren is Frankrijk verplicht om binnen zes maanden na de goedkeuring van de reddingssteun, ofwel een herstructureringsplan, ofwel een liquidatieplan voor te leggen, dan wel aan te tonen dat de lening volledig is afgelost en/of dat de garantie is ingetrokken. Bij de inleiding van de procedure zijn aangaande dit punt moeilijkheden gerezen, vanwege het feit dat de Commissie niet op de hoogte was van de precieze datum waarop de eerste tranche van de steun was toegekend. Volgens Frankrijk is de eerste tranche van de steun op 31 december 2001 toegekend. Bijgevolg moet Frankrijk uiterlijk 30 juni 2002 een herstructureringsplan voorleggen, waartoe het zich bij de aanmelding heeft verbonden. Met wat vertraging heeft Frankrijk dit herstructureringsplan voorgelegd, zes en een halve maand na de overmaking van de eerste tranche. De Commissie betreurt dat Frankrijk het herstructureringsplan niet binnen de voorgeschreven termijn heeft voorgelegd, maar de conclusie luidt dat het herstructureringsplan voldoet aan de verplichtingen van de richtsnoeren.

(59) Punt 23, onder e), van de richtsnoeren bepaalt dat de reddingssteun zich wat het bedrag betreft moet beperken tot hetgeen noodzakelijk is voor de exploitatie van de onderneming. Bij de inleiding van de procedure twijfelde de Commissie over dit punt. Aangezien Bull al sedert enkele jaren aan het herstructureren was, was het mogelijk dat de steun ertoe strekte de herstructurering van de onderneming te financieren. In 1993-1994 is aan Bull herstructureringssteun verleend. Derhalve zou nieuwe steun die voor herstructurering wordt aangewend, afbreuk doen aan het beginsel van de „eenmalige steun" waarvan sprake in afdeling 3, punt 2.3, van de richtsnoeren. De Commissie is van oordeel dat Frankrijk in het kader van de inleiding van de procedure voldoende elementen heeft aangebracht die het besluit rechtvaardigen dat het kasvoorschot enkel is aangewend voor

de terugbetaling van kredietlijnen, obligatieleningen, bankkredieten en de financiering van exploitatieverliezen. Frankrijk heeft tevens gegevens voorgelegd die bevestigen dat de herstructureringskosten, namelijk het afvloeiingsplan, volledig met de opbrengst van de verkoop van activa zijn gefinancierd (zie afdeling V). Om deze reden concludeert de Commissie dat het steunbedrag in overeenstemming met punt 23, onder e), van de richtsnoeren wordt aangewend, en dat de steun beperkt is tot hetgeen noodzakelijk is voor de exploitatie van de onderneming gedurende de zes maanden waarvoor de reddingssteun is goedgekeurd.

(60) De Commissie wijst Frankrijk er echter op dat het beginsel van de „eenmalige steun" streng moet worden nageleefd en dat Bull voor 31 december 2004 geen herstructureringssteun mag worden verleend. Elke herkapitalisatie van Bull moet dus in overeenstemming met het beginsel van de particuliere investeerder plaatsvinden.

(61) Punt 24 van de richtsnoeren bepaalt dat de reddingssteun een periode van maximaal zes maanden mag bestrijken. De situatie ten aanzien van deze vereiste was bij de inleiding van de procedure niet duidelijk, aangezien de Commissie niet op de hoogte was van de datum van storting van de eerste tranche van de steun, noch van de totale duur van de steun. De verduidelijkingen van Frankrijk leiden tot de conclusie dat de toegekende steun aan deze vereiste voldoet, aangezien de eerste tranche van de steun op 31 december 2001 ([29]) is toegekend en de laatste tranche op 17 juni 2002, wat een periode van minder dan zes maanden bestrijkt. Bijgevolg is de twijfel van de Commissie hieromtrent weggenomen.

(62) Krachtens punt 25 van de richtsnoeren moet reddingssteun een eenmalige ingreep zijn, met het doel de activiteiten gedurende een korte periode voort te zetten, waarin de toekomst van de onderneming kan worden geëvalueerd. Over de situatie in verband met deze vereiste waren bij de inleiding van de procedure vragen gerezen, aangezien de onderneming een herstructureringsproces van lange duur doormaakt, zodat het kasvoorschot zou kunnen dienen om de herstructureringskosten te dekken. Blijkens de informatie van Frankrijk heeft de onderneming dankzij de reddingssteun inderdaad een balans kunnen opmaken en de herstelstrategie kunnen uitwerken, die vanaf begin 2002 ten uitvoer is gelegd. Bovendien heeft Frankrijk aangetoond dat het kasvoorschot voor liquiditeitsdoeleinden is aangewend, terwijl de herstructureringskosten met de opbrengst van de verkoop van activa zijn gefinancierd. De twijfel van de Commissie is derhalve weggenomen.

([29]) Zie afdeling V.

(63) De Commissie wijst er echter op dat geen latere reddingssteun kan worden toegekend, aangezien reddingssteun eenmalig moet blijven.

VII. **CONCLUSIE**

(64) Het kasvoorschot van Frankrijk aan Bull vormt steun in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.

(65) Omdat Frankrijk bij de toekenning van de steun zijn verplichtingen uit hoofde van artikel 88, lid 2, van het Verdrag niet is nagekomen, gaat het om onrechtmatige steun.

(66) De afwijking waarin artikel 87, lid 3, van het Verdrag voorziet, is van toepassing, voorzover het kasvoorschot voldoet aan de criteria die in de richtsnoeren worden vastgesteld. De Commissie heeft de steun derhalve aan deze richtsnoeren getoetst.

(67) De Commissie concludeert op basis van de informatie die zij van de Franse autoriteiten heeft ontvangen, dat het kasvoorschot is verstrekt aan een onderneming in moeilijkheden, dat het gaat om kassteun met rente tegen het referentiepercentage dat door de Commissie is vastgesteld, dat het gekoppeld is aan een lening die over een periode van ten hoogste twaalf maanden na de laatste storting moet worden terugbetaald, en dat de steun geen negatief spillover-effect in de andere lidstaten heeft.

(68) De Commissie moet er echter op toezien dat de verplichte terugbetaling plaatsvindt binnen twaalf maanden na de storting van de laatste tranche van de steun, hetzij op 17 juni 2003. Daarom moet Frankrijk de Commissie zo spoedig mogelijk en uiterlijk 17 juni 2003 het bewijs van volledige terugbetaling door Bull van het kasvoorschot en de verschuldigde rente voorleggen.

(69) De Commissie moet er tevens op toezien dat de reddingssteun een eenmalige ingreep is. Opdat de reddingssteun eenmalig blijft, mag Frankrijk Bull voortaan geen enkele andere reddingssteun meer toekennen.

(70) Teneinde het beginsel van de „eenmalige steun" te doen naleven, wijst de Commissie erop dat Frankrijk Bull geen enkele herstructureringssteun meer mag toekennen binnen een termijn van tien jaar te rekenen vanaf de storting van de laatste herstructureringssteun, hetzij tot 31 december 2004,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De steun die Frankrijk in de vorm van een kasvoorschot van 450 miljoen EUR aan het Bull-concern heeft verleend, is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt onder de voorwaarden van artikel 2.

Artikel 2

Frankrijk legt zo spoedig mogelijk en uiterlijk 17 juni 2003 het bewijs voor van de terugbetaling door Bull van het kasvoorschot van 450 miljoen EUR en de verschuldigde rente.

Artikel 3

Frankrijk deelt de Commissie binnen twee maanden vanaf de kennisgeving van deze beschikking mee welke maatregelen het heeft genomen om aan de beschikking te voldoen.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot de Franse Republiek.

Brussel, 13 november 2002.

Voor de Commissie

Mario MONTI

Lid van de Commissie